

Ονόματα του νόμου του Θεού στον 118^ο ψαλμό.

Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Παπαγιάννης (†).

Ψαλμοι.

Με διάφορα ονόματα χαρακτηρίζεται στον 118ο ψαλμό ο νόμος του Θεού: νόμος, μαρτύρια, οδός, εντολές, δικαιώματα, κρίματα ή κρίσεις, μαρτύρια, λόγοι ή λόγια, αλήθεια. Τα ονόματα αυτά επαναλαμβάνονται πολλές φορές σε όλον τον ψαλμό και μας περιγράφουν τα χαρακτηριστικά του νόμου. Ας τα προσέξουμε ένα-ένα.

α'. Νόμος. Ονομάζεται το θέλημα του Θεού. Είναι το κύριο όνομα, που το συναντούμε αμέσως στην αρχή του ψαλμού: «Μακάριοι οι άμωμοι εν οδώ, οι πορευόμενοι εν νόμω Κυρίου» (στίχ. 1). Κι αλλού: «Αποκάλυψον τους οφθαλμούς μου, και κατανοήσω τα θαυμάσια εκ του νόμου σου» (στίχ. 18). Συνολικά 26 φορές υπάρχει στον ψαλμό η ονομασία αυτή. Με τη λ. νόμος οι Εβραίοι εννοούσαν κυρίως την Πεντάτευχο, τα πέντε πρώτα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, στα οποία περιέχεται ο νόμος που έδωσε ο Θεός στον λαό

του στο όρος Σινά. Ο νόμος ορίζει καθήκοντα και υποχρεώσεις που οι άνθρωποι πρέπει να τηρούν. Και οι ανθρώπινες εξουσίες ορίζουν νόμους, με τους οποίους ρυθμίζουν τις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους και τις υποχρεώσεις τους προς το κράτος. Πολύ περισσότερο έχει το δικαίωμα αυτό ο υπέρτατος νομοθέτης, ο Θεός. Και ο νόμος του Θεού είναι ανώτερος και τελειότερος απ' όλους τους ανθρωπίνους νόμους· και οι νόμοι των ανθρώπων είναι τέλειοι και δίκαιοι, μόνο όταν συμφωνούν με τον νόμο του Θεού. Επίσης, αν οι νόμοι των ανθρώπων είναι υποχρεωτικοί, πολύ περισσότερο είναι ο νόμος του Θεού. Η τήρησής του ρυθμίζει κατά τον καλύτερο τρόπο τις σχέσεις των ανθρώπων, πράγμα που δεν το επιτυγχάνουν πάντοτε οι νόμοι των ανθρώπων.

β'. Οδός. Ο νόμος του Θεού είναι ο δρόμος που οδηγεί τον άνθρωπο στην εκπλήρωσι του προορισμού του. Είναι ο μόνος ασφαλής δρόμος, που όταν τον ακολουθή ο άνθρωπος, δεν κινδυνεύει να καταλήξει σε γκρεμούς ή σε αδιέξοδα. Ο δρόμος αυτός μπορεί να είναι στενός και δύσβατος, οδηγεί όμως στην αληθινή ζωή, όπως edίδαξε ο Κύριος (Ματθ. ζ' 14). Γι' αυτό ο ποιητής παρακαλεί: «Νομοθέτησόν με, Κύριε, την οδόν των δικαιομάτων σου» (στίχ. 33)· και θλίβεται, γιατί «οι εργαζόμενοι την ανομίαν» δεν «επορεύθησαν εν ταις οδοίς αυτού» (στίχ. 3), αλλά «διεσκέδασαν (= παρεβίασαν) τον νόμον» του Κυρίου (στίχ. 126), και αισθάνεται μελαγχολία γι' αυτό: «Αθυμία κατέσχε με από αμαρτωλών των εγκαταλιμπανόντων τον νόμον σου» (στίχ. 53).

γ'. Κρίματα, και μάλιστα **κρίματα δικαιοσύνης.** «Εξομολογήσομαί σοι εν ευθύτητι καρδίας, εν τω μεμαθηκέναι με τα κρίματα της δικαιοσύνης σου» (στίχ. 7). «Εν τοις χείλεσί μου εξήγγειλα πάντα τα κρίματα του στόματός σου» (στίχ. 13). Οι εντολές και οι αποφάσεις του Θεού είναι απολύτως δίκαιες και οδηγούν τον άνθρωπο στη δικαιοσύνη και την αρετή. Οι νόμοι των ανθρώπων, επειδή είναι ατελείς, είναι πολλές φορές άδικοι, όταν π.χ. είναι μεροληπτικοί για χάρι κάποιας κατηγορίας ανθρώπων ή όταν επιβάλλουν βαρείες υποχρεώσεις σε κάποιους άλλους. Ο νόμος του Θεού είναι πάντοτε δίκαιος και ευθύς. «Δίκαιος ει, Κύριε, και ευθείαι αι κρίσεις σου» (στίχ. 137).

Ονομάζεται επίσης κρίματα ο νόμος του Θεού, γιατί σύμφωνα μ' αυτόν θα κρίνη ο Θεός τη διαγωγή που δείξαμε στην παρούσα ζωή.

δ'. Μαρτυρία ή μαρτύρια. «Μακάριοι οι εξερευνώντες τα μαρτύρια αυτού» (στίχ. 2). «Κλίνον την καρδίαν μου εις τα μαρτύριά σου» (στίχ. 36). Με τον νόμο που έδωσε ο Θεός στο Σινά και αργότερα δια του Ιησού Χριστού, έδωσε μαρτυρία στους ανθρώπους για το θέλημά του, για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη. Και οι άνθρωποι δίνουν πολλές φορές τη μαρτυρία τους για κάποια συμβάντα ή για να υπερασπισθούν το δίκαιο κάποιου άλλου· ή ζητούν τη μαρτυρία άλλων, για να αποδειχθή το δίκαιό τους ή η αθωότης τους. Οι μαρτυρίες των ανθρώπων όμως δεν είναι πάντοτε δίκαιες και αληθινές, είτε από πλάνη είτε από δόλο. Του Θεού η μαρτυρία είναι πάντοτε αληθινή και δίκαια, και μπορεί ο άνθρωπος να έχη απόλυτη εμπιστοσύνη σ' αυτήν.

ε'. Εντολή ή εντολαί. Και η ονομασία αυτή απαντά στον ψαλμό πολλές φορές, 35 συνολικά. Π.χ. «Συ ενετείλω τας εντολάς σου του φυλάξασθαι σφόδρα» (στίχ. 4). Κι άλλού: «Από των εντολών σου συνήκα» (στίχ. 104). Στον νόμο του Θεού περιέχονται εντολές, δηλ. παραγγέλματα, που δίνονται από τον Θεό στους ανθρώπους. Όταν ένας προϊστάμενος δίνει μια εντολή στους υφισταμένους του, εκείνοι οφείλουν να υπακούσουν και να την εκτελέσουν πιστά. Και ο Θεός ως προϊστάμενος και κύριός μας δίνει εντολές, τις οποίες εμείς ως υπάκουοι υφιστάμενοι και δούλοι οφείλουμε να τηρήσουμε και να εκπληρώσουμε· να το κάνουμε δε αυτό όχι από ανάγκη και με δυσφορία, αλλά με όλη μας τη θέλησι ως εκδήλωσι της αγάπης μας προς τον Θεό.

στ'. Δικαιώματα. Πολύ συχνή και η ονομασία αυτή. Τη συναντούμε 26 φορές. Γνωστότατος π.χ. ο στίχος: «Ευλογητός ει, Κύριε· δίδαξόν με τα δικαιώματά σου» (στίχ. 12). Ο Θεός ως δημιουργός και κύριός μας έχει δικαίωμα να μας δώση εντολές και παραγγέλματα για τον τρόπο, με τον οποίο πρέπει να βαδίζουμε τον δρόμο της ζωής μας. Πολλές φορές με τις εντολές του βάζει περιορισμούς στη θέλησί μας· οι περιορισμοί όμως αυτοί είναι προς το συμφέρον μας, γιατί μας προστατεύουν από δυσάρεστες συνέπειες που θα έχη για μας η περιφρόνησις ή η παραβίασις των. Και οι ανθρώπινες εξουσίες βάζουν περιορισμούς, για να προστατεύσουν τους ανθρώπους· ένας τέτοιος

περιορισμός είναι π.χ. τα σήματα της τροχαίας· η παραβίασής των μπορεί να προκαλέσει μεγάλα δυστυχήματα, ακόμη και θάνατο. Και η παράβασις των περιορισμών που μας βάζει ο Θεός, οδηγεί στον αιώνιο θάνατο.

ζ'. Αλήθεια. «Εις γενεάν και γενεάν η αλήθειά σου» (στίχ. 90). Ο νόμος του Θεού δεν έχει καμιά σχέση με το ψέμα· περιέχει την αλήθεια γνήσια και ανόθευτη· και οι υποσχέσεις που δίνει με τον νόμο του στους ανθρώπους είναι αληθινές και αξιόπιστες. Υπόσχονται πολλά και οι ανθρώπινες εξουσίες στους υπηκόους των, τα οποία όμως πολλές φορές δεν πραγματοποιούν. Γι' αυτό καλλιεργείται συχνά στους υπηκόους η δυσπιστία προς τις υποσχέσεις αυτές. Υπόσχονται π.χ. οι πολιτικοί στις προεκλογικές περιόδους όσα είναι ευχάριστα στον λαό· μετά την επιτυχία τους όμως λησμονούν τις υποσχέσεις των. Στου Θεού τις υποσχέσεις μπορούμε να έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη, γιατί είναι αψευδείς.

η'. Λόγος ή λόγια. Είναι το όνομα που επαναλαμβάνεται περισσότερο απ' όλα, 39 φορές. Π.χ. «Εν τη καρδία μου έκρυψα τα λόγια σου» (στίχ. 11). «Τα διαβήματά μου κατεύθυνον κατά το λόγιόν σου» (στίχ. 133). Λέγονται έτσι οι εντολές του Θεού, γιατί εκπορεύονται από το στόμα του Θεού, όπως ο ανθρώπινος λόγος εκπορεύεται από το στόμα του ανθρώπου. Ο Θεός βέβαια ως πνεύμα δεν έχει στόμα· μας ομιλεί όμως με στόματα ανθρώπων, δια των οποίων μας φανερώνει το θέλημά του. Στόματα του Θεού είναι οι προφήται, οι απόστολοι, οι πατέρες της Εκκλησίας· στόματα του Θεού είναι και όσοι κηρύττουν τον λόγο του Θεού, κληρικοί και λαϊκοί. Ο λόγος όμως προϋποθέτει και αυτιά που τον ακούνε· και ο λόγος του Θεού, για να μη μείνει χωρίς αποτέλεσμα, πρέπει να πέφτει σε αυτιά ανοιχτά, πρόθυμα να τον δεχθούν, και όχι κλειστά από την αμαρτία και την αδιαφορία. Τέτοια αυτιά πρέπει να έχουμε όλοι σύμφωνα με τον λόγο του Κυρίου «ο έχων ώτα ακούειν ακουέτω» (Ματθ. ια' 15, ιγ' 9. Μαρκ. δ' 9. Λουκ. η' 8, ιδ' 35).

Γιατί άραγε ο ποιητής χρησιμοποιεί τόσα ονόματα για τον νόμο του Κυρίου; Ασφαλώς για να τονίσει τη μεγάλη και πολύπλευρη σημασία του νόμου.

Από το βιβλίο: Πρωτοπρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Παπαγιάννη, ΑΝΘΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΗΠΟ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ. Εκδόσεις «Το Περιβόλι της Παναγίας», Θεσσαλονίκη 2013, σελ. 313.

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>